

BLOG PERSONAL

Jaume PATUEL i PUIG

Pedapsicogog i psicoanalista

<http://lacomunidad.elpais.com/jaumeapatuel>

ipatuel@copc.cat

SABER ESCOLTAR

La societat en la qual estem immersos, en formem part i ho som, ens cal una nova oïda per facilitar la convivència, la transformació social i acceptar el nou paradigma o la nova visió de l'existència humana. La convivència es mostra crispada, neguitosa. Cal veure moltes vegades el funcionament dinàmic de reunions, necessàries i obligatòries, de com s'expressen certes persones: crits, to de veu desconsiderat, desconfiances, animadversions. Un parlar políticament o empresarialment correcte, però només com encobridor d'enveja, de gelosia, de malestar. I així podríem anant descrivint moltes reunions de diferents menes amb reaccions emocionals de molt diversos nivells. I més, en aquest moment tan delicat i fràgil, com és la situació crítica, de forma important econòmica, però bàsicament ètica o d'escala de valors. On el rosegó de pa o de dignitat no es troba si no hi ha diners.

Al meu entendre, una de les grans dificultats és l'absència de saber escoltar. No se sap escoltar. Si ens fixem, moltíssimes vegades no es deixa parlar. Hom interromp sense esperar que l'altre expressi un mínim el seu pensament. Els parlaments en van plens. Com també en les tertúlies televisives. I com a dada curiosa, en converses particulars, quan una persona intenta expressar el seu problema, n'hi una altra que se'l fa seu i comença a parlar de les seves preocupacions, indisposicions, situacions problemàtiques. I aquella persona que intentava parlar pot posar-se en una actitud totalment diferent, molt positiva: Escoltar en lloc de ser escoltat. I si està en actitud negativa, a no escoltar i només sentir.

Però l'escolta ha de saber-se fer. Es una actitud sàvia. Saber vol dir assaborir. És escoltar amb atenció. Seguir les raons o argumentacions de l'altre. Que no s'ha de confondre amb el sentir. Sentir veus. Sentir un moviment de cordes vocals. Sento a parlar, però no sé qui és. Et sento, però al final es diu: "Et sento, però no t'escolto". "Em dones mal de cap". "Dius sempre el mateix". I aleshores moltes persones en lloc d'escoltar, donen l'aparença i només fan que sentir. La qual cosa queda clara i manifesta quan la que persona que ha sentit, i al llarg de molt de temps, no sap repetir ni sintetitzar el que l'altre li ha dit.

Saber escoltar, aquest assaborir el que el altre diu, demana haver après, en primer lloc, haver-se escoltat un a si mateix. Escoltar i sentir les seves sensacions físiques, les seves emocions primàries, els seus sentiments. La corporalitat s'ha de poder escoltar, com sentir. Quan hi ha reaccions corporals o psíquiques, no oblidem que són un llenguatge, ens volen donar alguna informació, intenten dir alguna cosa. Què savi és el cos. I aleshores havent après autoescoltar-les és quan es poden escoltar o veure les altres reaccions corporals. I, en segon lloc, si a més, una persona ha estat capaç no només d'escoltar les reaccions corporals i psíquiques sinó també les vivències del seu món interior, els seus pensaments, els seus desitjos i les seves il·lusions, haurà après a saber-los discernir, interpretar, per a triar-los i així comprendre's en profunditat. Saber viure i comprendre els nivells de consciència que se surten de la normalitat. Tot un treball d'ascètica, d'elaboració interior, de silenci, de meditació. De reflexió. Una tasca al llarg

de tota la vida. Tota aquesta taleia emergeix en el moment d'escoltar una altra persona. Que pateix, que somriu, que necessita parlar. És quan s'està preparat a saber escoltar.

I els grans mestres han sabut sempre escoltar. Però escoltar no vol dir callar. I haurà algun moment que cal intervenir. Fer-li comprendre que parlar sense pensar no és comunicar-se, sinó tenir una actitud autista. Caldrà animar-lo a reflexionar. O a tornar un altre dia. El saber escoltar no significa estar muts. Un saber escoltar adequadament permet respondre també adequadament.

No cal recórrer únicament als grans mestres per saber les seves ensenyances sinó que també la pròpia experiència ens confirma que el seny, el sentit comú, la maduresa ens demana aquesta feina o aprenentatge: aprendre a aprendre. Com aprendre a desaprendre. Sempre estem en camí d'aquesta dialògica d'aprendre i desaprendre d'un mateix.

A més, saber escoltar a l'altre és un senzill, però pregona acolliment humà. Saber escoltar és acollir l'altre. I això cal molt a la nostra societat secularitzada, globalitzada, individualitzada i sobre tot, informatitzada o tecnològica. Tot són aparells. Tot són sorolls. Tothom vol dir, parlar, expressar-se. Però falta l'interlocutor que escolti sàviament. Un interlocutor que deixi un xic del seu temps. Un temps gratuït. De gran valor. Un temps en aprendre a acollir. És d'una gran i immensa riquesa, que només ho sap qui ha provat de fer-ho. Em ve a la memòria aquell cas d'una senyora gran que després de parlar un temps molt llarg, va acabar dient: "Li agraeixo aquest diàleg que hem tingut. Feia temps que no el tenia". És a dir, feia temps que no era "acollida". Només havia parlat ella.

Com bé diu un filòsof català, Francesc Torralba: *"Escoltar és un acte d'hospitalitat. Consisteix a fer lloc a l'altre, a cedir-li un espai i un temps mental i cordial. Escoltar és acollir, donar temps i espai a l'altre, fer el buit perquè hi càpiga"*. O com també ens recorda el poeta francès, Paul Claudel: *"No és el temps el que ens falta. Som nosaltres qui li faldem"*. I cal haver tingut aquest temps interior gratuït per saber escoltar.